

Titel: BREV TIL: Louis Hjelmslev FRA: Hans Jørgen Uldall (1948-07-07)

Citation: "BREV TIL: Louis Hjelmslev FRA: Hans Jørgen Uldall (1948-07-07)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_034-shoot-workidacc-1992_0005_034_Uldall_0240/facsimile.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Tucson, d. 7^e Juli, 1948.

u

Kærs Hjelmslev,

Jeg har opdøret at jeg igsar førte dig bag lyset ved hjælp af sørk og halvdunkel tale, som Carl Alstrup engang sagde: tallene var dels forkerte, dels ikke videre gennemskueligt forklarede. De rigtige tal er som følger:

A	2	3	4	5	6	n
B	2 ¹	2 ²	2 ³	2 ⁴	2 ⁵	2 ⁿ
C	2 ¹	2 ²	2 ³	2 ⁴	2 ⁵	2 ⁿ⁽ⁿ⁻¹⁾

A angiver antallet af relater i en kæde og tillige det antal pile der skal bruges til betegnelse af hver enkelt relation i kæden: hvis der er fire relater i kæden, skal der altså bruges fire pile til hver relation, fx

$$a \rightarrow \rightarrow \rightarrow b \leftarrow \leftarrow \leftarrow c \rightarrow \rightarrow \rightarrow d$$

B giver antallet af mulige orientationer af hver relation: i en kvadruplex kæde har hver relation fire pile, og fire pile kan kombineres paa 2⁴ = 16 maader.

C er endelig antallet af kæder og af klasser: i en kvadruplex kæde er der tre relationer, hver med 16 orienteringsmuligheder; ialt kan kæden altså aktualiseres paa 16 x 16 x 16 maader = 2¹² = 4096, og ikke, som jeg fejlagtigt skrev, 256. Forenlen 2ⁿ⁽ⁿ⁻¹⁾ fandt Alaina ganske rigtigt for sig.

Det turde nu være evident at dette ikke kan behandles direkte: vi saa have en eller anden form for matematisk shorthand, ellers vilde en lille artikel fylde et helt bind. Alaina og jeg spekulerer nu paa hvordan det kan lade sig gøre at ordne de mulige klasser saadan at der kan laves en nogenlunde letfattelig kalkule ud af det. Jeg mener det saa kunne gøres ved at opstille klasserne i koncentriske cirkler: den indreste cirkel deles i fire af de fire første klasser, (a + ab), (ab + b), (ab), og (a + ab + b). I næste cirkel deles hver af disse kvarter i 16 dele, saa at der bliver 64 ialt, og saa fremdeles. Jeg ved ikke hvordan det skal laves, og det ved Alaina heller ikke, men han mener, som matematiker, at det kan gøres.

Det er ogsa noget kønt noget vi er kosnet ud i her, men det leder til at vi ikke er ene om det: Jeg sagde isorgen til Alaina at der er noget vist irriterende ved at lave noget som man ikke selv kan forstaa; dertil svarede han at saadan lever fysikere altid. Glossematik er en last: Jeg har prøvet paa at frigøre mig fra alt dette for at faa skrevet en rapport til The British Council som jeg længe har skyldt dem, men det er ikke til at holde op naar man først er begyndt. Du skal faa videre bulletiner fra det glossematik-matematiske institut i Tucson naar nye resultater foreligger, men jeg tror det kommer til at vare noget inden kalkulen foreligger.

Der er visse andre glossematiske problemer som jeg fra tid til anden tager free og gløer paa, bl.a. spørgsmålet om terminologi: jeg mener for tiden at man helt kan klare sig uden termini som nexus, nexi, osv og blot bruge derivationsgrader. Men det er ikke ordentligt gennemtaenkt endnu og bliver det heller ikke foreløbig.

Men jeg har fortalt dig at jeg har trykt en artikel om de engelske tempora i "English Language Teaching"? Jeg vilde sende dig et særtryk hvis jeg havde nogen og hvis det var din umage værd at læse artiklen, men den er naturligvis i høj grad for de tusind hjem. Jeg har lovet at levere en artikel i slutningen af denne måned til en ny quarterly review som skal udgives her; det bliver rimeligvis noget af den gamle bette "Sobre la metodologia de las ciencias sociales". Universitetet vil gerne udgive min "Introducción a la lingüística", som er ved at blive til i forelesningsform. Og jeg naaber stadig at faa min del af "Outline" færdig inden vi rejser hjem.

Blis og vær hilset!